

NGÔ TẤT TỐ
DỊCH VÀ CHỦ GIẢI

KINH DỊCH

CAO ĐẮC ĐIỂM &
NGÔ THỊ THANH LỊCH

(Đổi chiếu, chỉnh sửa theo bản gốc
in năm 1943 và giới thiệu)

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC
vh

NGÔ TẤT TỐ
DỊCH VÀ CHÚ GIẢI

KINH DỊCH

**CAO ĐẮC ĐIỂM &
NGÔ THỊ THANH LỊCH**

(Đổi chiếu, chỉnh sửa theo bản gốc
in năm 1943 và giới thiệu)

vh NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

LỜI GIỚI THIỆU

Kinh Dịch là pho sách “rất cổ trong triết học sử Á Đông”, là bộ “sách lạ trong văn học giới của nhân loại”.

Cái gốc của Kinh Dịch xuất hiện từ rất xa xưa, bắt đầu “chỉ là một nét vạch ngang, rồi từ một nét vạch ngang đó xoay xoả, biến đổi”, dẫn tới nguyên thuỷ của Kinh Dịch chỉ là “một mó vạch liền, vạch đứt”, rồi rạc, độc lập với nhau, vì thời đó chưa có “văn tự” nên thửa ban đầu các hình vạch “không có tên hiệu, chữ nghĩa” gì cả.

Sau đó, trải qua lịch sử hàng ngàn năm, được lớp lớp các bậc thánh hiền và học giả liên tục phát triển, không ngừng bổ sung, liên tiếp chú giải, cho nên từ sách “đoán, dự đoán” (bói toán), dần dần Kinh Dịch trở thành pho sách “rộng lớn, ngày càng đầy đủ, bao hàm muôn lý mênh mông” được trình bày theo những luật lệ, thể thống nhất định.

Điều thần kỳ của Kinh Dịch là, bắt nguồn từ vật thể và sự việc vốn có, đã đề cập tới “sự lý” biến động vô cùng trong tự nhiên, vô tận trong cõi người, đã bàn tới muôn ngàn mối quan hệ qua lại giữa người với người và với giới tự nhiên...

Giá trị thuyết phục và hết sức hấp dẫn của Kinh Dịch là đã cô đúc “muôn lý mênh mông” về vũ trụ, nhân sinh, về xã hội, về sử học, văn học, triết học... thành “kinh”, thành “đạo”, làm khuôn mẫu để người đời nhận biết, suy ngẫm, phán đoán, ứng nghiệm, đối nhân xử thế...

Kinh Dịch là “đạo” hữu ích đối với tất cả các “ngôi, thứ” trong cõi người - từ các tầng lớp dân thường đến các giai tầng cai quản cả cộng đồng. Kinh Dịch không chỉ có ý nghĩa về mặt “đạo lý làm người” mà còn là cơ sở triết lý cho nhiều lĩnh vực khoa học.

Trải qua hơn bảy mươi năm, **Kinh Dịch** (trọn bộ) 4 tập do Ngô Tất Tố - 吳必做^(*) dịch và chú giải^(**) đã trở thành là cuốn sách giới thiệu Kinh Dịch bằng chữ quốc ngữ được giới Học Dịch nước nhà đánh giá rất cao do dịch giả đã công phu chọn lựa, rất mực trung thực và khách quan trong khi chuyển ngữ nguyên gốc chính văn Kinh Dịch.

Trước thực trạng số sách của các nhà Dịch học “lên tới hàng trăm bộ”, “kể có hàng trăm học giả chú thích”, “mỗi nhà chú thích có một bộ sách riêng”, với mong muốn giới thiệu nghiêm cẩn *Chính văn Kinh Dịch* với bạn đọc trong nước, dịch giả Ngô Tất Tố đã dày công khảo cứu và quyết định tuyển chọn bộ *Chu Dịch* đại toàn với nội dung bình chú chủ yếu của *Trình Di* và *Chu Hi* là hai học giả cự phách trong Tống Nho để dịch, bởi lẽ “đây là bộ sách đầy đủ hơn hết” trong số các Kinh Dịch đã lưu hành.

Ảnh sao chụp bản gốc bìa sách Kinh Dịch in năm 1943

Trên cơ sở chỉnh sửa, đổi chiếu chính xác với bản gốc xuất bản lần đầu, lần này, tái bản *Kinh Dịch* (trọn bộ) do Ngô Tất Tố (Dịch và chú giải) - bao gồm *Những điều nên biết về Kinh Dịch* và nội dung tổng số 1128 Lời Kinh, trải rộng trên 64 que, 384 hào - nhằm trân trọng giới thiệu để bạn đọc quý mến được thuận lợi trong quá trình tiếp cận và khám phá pho sách lạ trong kho tàng triết học Phương Đông, có giá trị tuyệt vời mà Thánh hiền lo cho đời sau, đã từng được tôn vinh là *Thần Kinh Dịch*. đã được khẳng định là: *không chỉ đọc mà là học*

^(*) Tên chữ Hán theo đúng di bút để lại của dịch giả.

^(**) Nhà xuất bản Mai Linh - 1943.

Trong sách in lần này (2015), các quẻ kép của Kinh Dịch được đánh số từ 1 đến 64, theo đúng thứ tự mà dịch giả Ngô Tất Tố đã chuyển ngữ tên gọi các quẻ sang tiếng Việt. Đây không phải là số của các quẻ trong Phương vị 64 quẻ của Phục Hy.

Ngôn ngữ cô đúc, độc đáo, thần tình và siêu việt của Kinh Dịch là bản vẽ tượng hình của 64 quẻ kép. Nhận dạng và hiểu được ý nghĩa, tính cách tượng hình của 64 quẻ kép là yêu cầu quan trọng hàng đầu khi đọc và học Kinh Dịch.

Sau khi đã đối chiếu kỹ với phương vị 64 quẻ của Phục Hy, trong bản sách in lần này (2015), hình vẽ các quẻ đơn và tên gọi được sắp xếp thống nhất:

- Hình vẽ và tên ngoại quái túc tượng quái xếp ở phía trên.
- Hình vẽ và tên nội quái túc hạ quái xếp ở phía dưới.

Thú đông 2007 - hè thu 2015

Nhóm Biên soạn

MỤC LỤC

* Lời giới thiệu	6
* Những điều nên biết (Lời người dịch).....	10
* Tựa của Trình Di	19
* Đồ thuyết của Chu Hy	21
* Thứ tự tám quẻ của Phục Hy.....	29
* Phương vị tám quái của Phục Hy	31
* Thứ tự 64 quẻ của Phục Hy	33
* Phương vị 64 quẻ của Phục Hy	36
* Thứ tự tám quẻ của Văn Vương	41
* Phương vị tám quẻ của Văn Vương	43
* Hình vẽ sự biến đổi của các quẻ.....	47
* Phép bói bằng cỏ thi.....	50
* Dịch thuyết cương lĩnh	54

CHU DỊCH THƯỢNG KINH

1. Quẻ Kiền	68
2. Quẻ Khôn	108
3. Quẻ Truân.....	129
4. Quẻ Mông.....	141
5. Quẻ Nhu.....	153
6. Quẻ Tụng	163
7. Quẻ Sư.....	174
8. Quẻ Tỵ.....	185
9. Quẻ Quẻ Tiểu Súc	196
10. Quẻ Lý.....	207
11. Quẻ Thái	216
12. Quẻ Bĩ	228
13. Quẻ Đồng Nhân	237
14. Quẻ Đại Hữu	248
15. Quẻ Khiêm	258
16. Quẻ Dự	267
17. Quẻ Tuỳ.....	277
18. Quẻ Cổ.....	287
19. Quẻ Lâm	297

20. Quẻ Quán	307
21. Quẻ Phê Hợp	317
22. Quẻ Bí	328
23. Quẻ Bác	339
24. Quẻ Phục	348
25. Quẻ Vô Vọng	359
26. Quẻ Đại Súc	370
27. Quẻ Di	381
28. Quẻ Đại Quán	391
29. Quẻ Tập Khảm	400
30. Quẻ Ly	411

CHU DỊCH HẠ KINH

31. Quẻ Hàm	421
32. Quẻ Hằng	432
33. Quẻ Độn	443
34. Quẻ Đại Tráng	452
35. Quẻ Tân	462
36. Quẻ Minh Di	471
37. Quẻ Gia Nhân	483
38. Quẻ Khuê	492
39. Quẻ Kiển	503
40. Quẻ Giải	514
41. Quẻ Tốn	525
42. Quẻ Ích	538
43. Quẻ Quái	551
44. Quẻ Cấu	563
45. Quẻ Tuy	574
46. Quẻ Thăng	586
47. Quẻ Khôn	594
48. Quẻ Tỉnh	607
49. Quẻ Cách	618
50. Quẻ Đỉnh	629
51. Quẻ Chấn	639
52. Quẻ Cấn	649
53. Quẻ Tiệm	659
54. Quẻ Quy Muội	669

---

55. Quẻ Phong.....	679
56. Quẻ Lữ	690
57. Quẻ Tốn.....	700
58. Quẻ Đoài	709
59. Quẻ Hoán	717
60. Quẻ Tiết	727
61. Quẻ Trung Phu	735
62. Quẻ Tiểu Quá.....	743
63. Quẻ Ký Tế	754
64. Quẻ Vị Tế	763

KINH DỊCH TRỌN BỘ

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

Địa chỉ: 18 Nguyễn Trường Tộ - Ba Đình - Hà Nội
Website: www.nxbvanhoc.vn Email: tonghopvanhoc@vnn.vn
Điện thoại: 04.37161518 - 04.37163409
Fax: 04.38294781

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN ANH VŨ
Chịu trách nhiệm nội dung
TS. LA KIM LIÊN

Biên tập: **Anh Duy**
Sửa bản in: **Thu Hằng**
Thiết kế bìa: **Thuý Hằng**

LIÊN KẾT XUẤT BẢN: CÔNG TY CỔ PHẦN VĂN HÓA HUY HOÀNG

110D Ngọc Hà, Ba Đình, Hà Nội
Tel: (043) 736.5859 - 736.6075 Fax: 043.7367783
Email: info@huyhoangbook.vn

CHI NHÁNH PHÍA NAM
357A Lê Văn Sỹ, P1, Q. Tân Bình, TP. HCM
Tel: (083) 991 3636 - 991 2472 Fax: (083) 991 2482
Email: cnsaigon@huyhoangbook.vn
www.huyhoangbook.vn

Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế (ISBN): 978-604-69-6554-1
In 1.000 cuốn khổ 16X24 cm tại: DNTN in Hà Phát
Địa chỉ: Số 6 Ngọc Hà, Ba Đình, Hà Nội
Số đăng ký KHXB: 1885-2015/CXBIPH/13-128/VH,
cấp ngày 14/07/2015
Số QĐ của NXB Văn học: 1834/QĐ-VH, ngày 02/10/2015
In xong nộp lưu chiểu quý IV năm 2015

Cảm ơn bạn đã chọn sách của Huy Hoàng!
Mọi góp ý xin gửi về: rights@huyhoangbook.vn